

i 1870. Jeg skal ikke fordybe mig i dette Spørgsmaal, men jeg vil kun gjøre opmærksom paa, at den Gang var Forudsætningen fra hele Udvalgets Side den, at Lovgivningsvirksomheden om det heromhandlede Forhold ganske vist kunde fortsættes, men kun under bestemte Forudsætninger, og jeg vil nu spørge, om nogensteds af disse Forudsætninger er indtraadt i de mellemliggende Aar. Jeg tror, at Svaret maa blive et ubetinget Nei. — Jeg er særdeles tilfreds med at kunne erklære mig enig med det ærede 6te kongevalgte Medlem i, at det er ønskeligt, at de Spørgsmaal, som blive underkastede Domstolenes Afgjørelse, ere saa faa som mulig, og at Domstolene have et Krav paa, at de Regler, hvorefter Afgjørelserne af dem skulle træffes, ere saa lidt tvetydige som mulig. Deri er jeg, som sagt, fuldstændig enig med det ærede 6te kongevalgte Medlem. Men jeg vil dog spørge, om der da er særdeles meget naaet ved at faae en, som man mener, klar Definition paa, hvad et fæstepligtigt Jordbrug egentlig er eller rettere paa, hvilke Egenskaber det i og for sig er ved et Jordbrug, der gjøre det fæstepligtigt, naar man lader det staa fuldstændig uklart hen, hvilken større eller mindre Virkefreds den nye Lov overhovedet skal have, eller hvad der egentlig skal forstås ved et Gods. Den høitærede Ordfører henviste udtrykkelig med Hensyn til dette sidste Spørgsmaal til Domstolene; men jeg vil nu dog i den Anledning spørge, hvad der egentlig vil sætte Domstolene mest i Forlegenhed, enten at afgjøre dette Spørgsmaal, som Ordføreren saa freidigt henviste til Domstolene, eller at afgjøre de enkelte Spørgsmaal, der nu kunne foresalde, om et forekommende Jordbrug er fæstepligtigt eller ikke. Jeg anerkjender nu i Dyrigt slet ikke paa dette Punkt Præmisserne; jeg erkjender slet ikke, at den Definition paa fæstepligtigt Jordbrug, som Udvalgets Flertal har opstillet, i mindste Maade er klarere eller utvivlsommere end den gamle Regel, at „Gaardene skulle bortfæstes“. Dette er den gamle Regel, medens man nu siger: „Alt skal bortfæstes undtagen . . . undtagen . . . og undtagen.“ Og jeg skulde feile meget, om ikke alle disse Undtagelser ville give Domstolene langt vanske-

ligere Spørgsmaal at afgjøre end den simple Regel, som hidtil har været gjældende. — Det forekommer mig, at det hverken er lykkedes den ærede Ordfører eller det andet af mig nys nævnte ærede Medlem af Udvalget (Ussing) eller den høitærede Minister at give noget fyldestgjørende Svar paa det Spørgsmaal, som jeg reiste strax ved Sagens 1ste Behandling: Hvad er et Gods? Hvad forstaar dette Lovforslag ved et Gods? Jeg skal dog erkjende, at det ærede 6te kongevalgte Medlem ydede et ikke uvæsentligt Bidrag til Forstaelsen deraf. Det ærede 6te kongevalgte Medlem modsagde nemlig, hvad jeg tidligere havde anført om, at Loven af 19de Februar 1861 havde givet en Definition paa, hvad et Gods var, og at den derved havde udvidet det gamle Godsbegreb. Dette beror nu ganske paa, om man læser Slutningsbestemmelsen i § 1 i Loven af 19de Februar 1861 saaledes, at det er to forskellige Begreber, som der nævnes jevnfides, eller om det ene kun staar der som nærmere forklarende og maasse noget udvidende det andet. Derom skal jeg imidlertid ikke strides med det ærede Medlem, da Spørgsmaalet jo forsaavidt ikke har praktisk Betydning. Men, hvad der forekommer mig at være ganske klart, det er, at man vanskeligt vil kunne faae § 2 i den samme Lov til at harmonere med dens § 1, dersom man vil godkjende den Forklaring, som det ærede 6te kongevalgte Medlem gav af denne sidste, og, hvad der forekommer mig at være ligesaa utvivlsomt, det er, at, naar Udtrykkene i Loven af 19de Februar 1861 § 1 skulle forstås, saaledes som af det ærede Medlem angivet, at nemlig „Fæstebøndergods“ er Et og „ved Sammenkjøb eller paa anden Maade paa een Haand samlet Besiddelse af flere Bøndergaarde“ noget Andet, da fandtes der i det foreliggende Lovforslag, hvor det taler om Gods, kun det første af disse Begreber, og saa er det altsaa aldeles klart, at en stor Del af det, som ellers Alle ville antage for at være „Gods“, falder fuldstændig udenfor dette Lovforslags Virkefreds. Alle de Godser, som ere opstaaede ved Sammenkjøb eller ved Sammendragning paa anden Maade af Fæstebøndergaarde, ville komme til at ligge fuld-